

Comentariul operei Patul lui Procust scrisa de Camil Petrescu-a sasea parte

Referindu-ne mai putin la caracterizarea personajelor (asupra carora critica literara s-a aplecat indestul) merita, credem, sa fie reamintit travaliul imens al autorului in surprinderea caracterului eroilor sai. Desi se apeleaza la situatii si la personaje reale, cunoscute in lumea bucuresteană a anilor 1926 -1928, si care apar in roman sub adevarata lor identitate, eroii principali raman creatii ale autorului, iar corespondenta lor in viata reala a fost cautata indelung.

Autorul insusi, in mai sus amintitul interviu din 1933, dupa ce ii traseaza lui Ladima liniile generale ale personalitatii - "...un poet de cea mai noua formatie esoterica si hermetica" si care "...actioneaza singur si stapan pe individualitatea sa", subliniaza: "Pentru redarea mentalitatii specifice scriitorului roman am studiat cu atentie patru poeti de astazi, care circula printre noi". Si, mai jos, revine transant:, In orice caz, inca o data, per-sonagiile principale nu pot fi identificate cu nimeni".

Continuand o modalitate de creatie promovata in primul sau roman, Camil Petrescu foloseste, in afara unei realitati transfigurate artistic, multe date care tin de experienta sa de viata. Dupa cum ne demonstreaza - cu suficiente si indubitabile argumente - Liviu Calin, in amintitele Note si variante, intre autorul Patului lui Procust si eroul sau principal, G.D. Ladima, "exista o mai vadita corespondenta" decat intre autorul Ultimei nopti... si Stefan Gheorghidiu. De altfel, prozatorul "imprumuta" eroului sau articole proprii aparute in ziarele vremii, situatii conflictuale prin care insusi a trecut, poeziile sale; Ladima este faurit din substanta lucida si noocratica a constiintei creatorului sau.

Poetul menit sa fie "fatal si greu cenzurat de moarte" este spiritul donquijotesc in lupta cu morile de vant ale societatii. Isi accepta cu luciditate destinul, cu o intransigenta dictata de propria-i constiinta. Condeiu sau este inflexibil si coroziv, incapabil sa suporte masinatiile de culise ale lumii politice de atunci. Exista in Ladima o tortura a constiintei, careia incearca, in zadar, sa-i gaseasca alinarea intr-o iluzorie implinire de ordin erotic. Dragostea pentru vulgara Emilia este refugiul sau, care se naruiește in final.